

Datum:
2025-07-09

Vår ref:
Anders Persson

Er ref:
Dnr LI2025/00250

Landsbygds- och
Infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

Innovationsföretagens remissvar ”Remiss av Boverkets rapport Uppdrag att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag (2025:2)”, Diarienummer: LI2025/00250

Innovationsföretagen har inbjudits att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Vi tackar för möjligheten och lämnar härmed följande synpunkter.

Ett certifierat byggprojekteringsföretag är ett företag som på byggherrens uppdrag kan bedöma om vissa krav uppfylls. Denna bedömning ersätter byggnadsnämndens prövning av dessa krav i samband med bygglov och vid bedömning inför startbesked. I rapporten lämnar Boverket förslag för att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag.

- Innovationsföretagen tillstyrker förslaget att utveckla reformen med certifierade byggprojekteringsföretag.

Innovationsföretagen lämnar följande förtydliganden och synpunkter.

Inledning

Innovationsföretagen samlar drygt 850 företag med 45 000 medarbetare inom den kunskapsintensiva tjänstesektorn, med fokus på ingenjör- och arkitektkunnande.

Innovationsföretagen ställer sig positiv till Boverkets förslag om att utveckla och bredda systemet med certifierade byggprojekteringsföretag till ett nytt och mer heltäckande system med certifierade byggbedömningsföretag (CBF).

Reformen har stor potential att skapa en effektivare och mer sammanhållen byggprocess genom tydligare ansvarsfördelning, minskad dubbelgranskning och högre kvalitet i hela byggkedjan. Genom att ge sakkunniga aktörer ett tydligare och verifierbart ansvar kan resurser i kommunerna frigöras, vilket skapar bättre förutsättningar för strategisk planering, systemövergripande helhetssyn och värdeskapande samhällsbyggnad.

Vi bedömer att det utvecklade CBF-systemet bättre kan bidra till funktionella och goda livsmiljöer, samtidigt som det stimulerar till nytänkande och innovation i bygg- och fastighetssektorn. Tydligare struktur, ökad förutsägbarhet och ansvarsklarhet är viktiga faktorer för att driva utveckling och uppmuntra till nya lösningar inom såväl teknik, process som gestaltning.

För att reformen ska lyckas i praktiken krävs:

- en analys och hantering av risker för certifierade företag och byggherrar,
- tydliggörande av affärsincitament och produktivitetsvinster,
- förutsättningar för certifieringsorganens etablering,
- att det certifierade företagets oberoende och professionalitet skyddas för att värna samhällsintressen och att inte undergräva förtroendet för systemet,
- att kommunens skäl ingripande begränsas till situationer med allvarlig risk för skada på människor eller miljö,
- samt att det genomförs insatser för kommunikation och vägledning i införandefasen.

Ökad likvärdighet och förutsägbarhet i tillämpningen

Vi ser positivt på Boverkets förslag att utöka och utveckla systemet med certifierade byggprojekteringsföretag till att omfatta fler delar av byggprocessen samt fler byggnadstyper. En sådan utveckling är viktig för att öka likvärdighet i regelverkets tillämpning mellan kommuner och minska risken för varierande tolkningar. Detta är även i linje med syftet att underlätta repeterbara och serietillverkade processer i bostadsbyggandet (se avsnitt 1.1 och 3.2 i rapporten) men framför allt till möjligheten att se till hela byggnaders och platsens funktion.

Förslaget innebär att certifierade byggbedömningsföretag (CBF) kan få ett utökat ansvar i både projekterings- och utförandeskedet. Detta bedömer vi som en viktig utveckling som kan minska variationen i tillämpning av byggregler mellan kommuner, möjliggöra mer förutsägbara och effektiva processer samt stärka förtroendet för kvalitetssäkring i en funktionsbaserad regelmodell.

För att dessa effekter ska realiseras krävs dock en tydlig och gemensamt förstådd ansvarsfördelning mellan CBF och kommunala byggnadsnämnder.

Behov av incitament och fungerande marknadsförutsättningar

Det nuvarande systemet med certifierade byggprojekteringsföretag har hittills inte lett till efterfrågade effekter. Boverkets analys visar att ingen aktör ännu har certifierats, vilket tyder på att incitamenten är otillräckliga. Vi delar Boverkets slutsats att systemet måste göras mer attraktivt för att aktörer ska vilja certifiera sig eller anlita certifierade företag. Systemet måste skapa konkret affärsnytta och etablera tydliga incitament för såväl byggherrar som certifierade konsultföretag. Reformens potential till kostnadsbesparingar och samhällsnytta måste kunna omsättas i ökad produktivitet och lönsamhet för de aktörer som bär ansvar.

Det faktum att inget certifieringsorgan ännu ackrediterat sig, vilket i praktiken har hindrat införandet (kap. 3.1 och 3.3) visar tydligt att systemet behöver utvecklas på flera nivåer. En breddning av systemet räcker inte – det krävs också att andra hinder och bristande incitament analyseras och åtgärdas.

Namnbyte och systemets omfattning

Vi tillstyrker namnbytet från certifierade byggprojekteringsföretag till certifierade byggbedömningsföretag (CBF), då det bättre speglar det utvidgade uppdraget – att inte bara bedöma projektering utan även delar av utförandet och kontrollen av byggnationen (kap. 2.5 och 3.5).

Att systemet också föreslås omfatta fler byggnadstyper och inte enbart bostäder stärker förutsättningarna för ett bredare användningsområde. Detta kan stärka användningen och förtroendet för systemet samt säkerställa att det inte utgör ett hinder för att skapa goda och funktionella bostadsmiljöer och samhällsfunktioner. Vilket förutsätter att rätt avvägning görs kring kompetenskrav och tillräckligt omfattande certifieringsomfång (kap. 2.2 och 3.4.9).

Stärkt ansvarsfördelning i linje med funktionsbaserade regler

Förslaget är väl anpassat till den pågående utvecklingen mot funktionsbaserade byggregler, där ansvar för verifiering i större utsträckning läggs på sektorns aktörer. Att det certifierade företaget får ett tydligt ansvar för efterlevnad inom ramen för sitt uppdrag ger en mer robust och rationell process – förutsatt att oberoendet gentemot byggherre och entreprenör säkerställs (se kap. 3.4.6 och 3.6).

Risker för certifierade företag och byggherrar

Trots flera förbättringar anser Innovationsföretagen att det kvarstår flera utmaningar. Det finns en risk att byggnadsnämnden gör en annan bedömning än det certifierade byggprojekteringsföretaget, vilket riskerar att leda till osäkerheter för CBF och byggherren och därmed hämma en positiv utveckling av systemet. För att motverka detta bör kommunens möjlighet att ingripa begränsas till situationer med allvarlig risk för skada på människor eller miljö, vilket annars riskerar att leda till onödiga och kostsamma civilrättsliga processer mellan byggherre och det oberoende certifierade byggbedömningsföretaget.

Boverket bör i det fortsatta arbetet tydligare analysera om det nya systemet riskerar att leda till ökad och onödig rättslig och ekonomisk risk för certifierade företag med förskjutning av ansvar från myndigheter till privata aktörer utan motsvarande inflytande samt säkerställa samordning i konkreta projekt mellan certifierade byggbedömningsföretag, bygglovshandläggare och byggnadsnämnd. Dessutom behöver ansvarsfrågan mellan byggherre och CBF analyseras mer utförligt för att säkerställa att inte eventuell försäkringsproblematik kopplad till oklarhet i gränsdragning mellan ansvariga parter uppstår.

Det är också avgörande att det certifierade företags oberoende och professionalitet skyddas, för att värna samhällsintressen och inte undergräva förtroendet för systemet, samtidigt som det certifierade byggbedömningsföretaget inte ska belastas med oproportionerliga eller otydliga risker.

Affärsmässiga drivkrafter och kommunikation

För att reformen ska få genomslag i praktiken krävs att systemet skapar reella affärsmöjligheter och produktivitetsvinster för de aktörer som väljer att certifiera sig. Den potentiella samhällsnyttan – i form av minskade byggfel, ökad effektivitet och minskad dubbelprövning – måste komma aktörerna till godo och utgöra en tydlig drivkraft (kap. 3.6).

Det nya systemets införande kräver en gedigen kommunikations- och utbildningsinsats. Aktörer i hela värdekedjan – från byggherrar och arkitekter till kontrollansvariga, byggnadsnämnder och certifieringsorgan – måste ges möjlighet att förstå hur systemet är tänkt att fungera i praktiken, förtydligande av roller och ansvarsfördelning, förväntade effekter och kostnader (kap. 3.6 och 4.5). Behovet är särskilt stort i en övergångsfas. Regeringen behöver tillse att Boverket har resurser för detta.

Innovationsföretagen ser fram emot fortsatt dialog och är givetvis tillgängliga för eventuella frågor för att på ett klokt sätt kunna bidra till ett system som främjar både kvalitet, effektivitet och innovationskraft i byggsektorn.

Stockholm den 9 juli 2025

INNOVATIONSFÖRETAGEN

Anders Persson
Director of Strategic Development and International Affairs
anders.persson@innovationsforetagen.se
+46 70 509 6917